

"...

1- İPTAL İSTEMİNİN GEREKÇESİ :

Dava dilekçesinde öne sürülen iptal isteminin gerekçesi şöyledir:

"I - Konunun açıklanması:

1) 1542 sayılı Bazı Orman Suçlarının Affına ve Bunlardan Mütevellit idare Şahsi Haklarının Düşürülmesine Dair Kanun, Anayasa'nın 12, 37 ve 131 inci maddelerine aykırı hükümler taşıdığı ve uygulanmasının ormanlarımızın tahribine neden olacağı gerekçesiyle, Anayasanın 93 üncü maddesine dayanılarak 4 Mart 1972 tarih ve 4 - 231 sayılı yazı ile bir daha görüşülmek üzere Millet Meclisi Başkanlığına geri gönderilmiştir.

2) 1542 sayılı Kanun, geri gönderme gerekçesinin kapsamı dışında kalan değişiklikler yapılarak ve 1779 sayılı Bazı Orman Suçlarının Affına ve Bunlardan Mütevellit İdare Şahsi Haklarının Düşürülmesine Dair Kanun olarak T.B.M.M.'nce kabul edilmiş, yayımlanmak üzere 29 Haziran 1973 tarih ve 8124-61119 sayılı yazı ile Cumhurbaşkanlığına gönderilmiştir.

3) 1779 sayılı Kanun, 1542 sayılı Kanunun geri gönderme gerekçesinin kapsamı dışında kalan değişiklikler yapılarak kabul edilmiş olması nedeniyle, yeni bir kanun olarak telâkki edilerek Anayasa'nın 93 üncü maddesi hükmüne göre bir daha görüşülmek üzere 10 Temmuz 1973 tarih ve 4 - 738 sayılı yazı ile Millet Meclisi Başkanlığına geri gönderilmiştir.

4) Millet Meclisi Başkanı, Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu yetkili kurullarıyla yapılan istişarelere ve Millet Meclisi Adalet Komisyonlarının hazırladıkları raporlara dayanarak, ikinci Kanun metninde ilk kanunun metninde mevcut olmayan ve Cumhurbaşkanının geri gönderme gerekçesinin kapsamı dışında kalan değişiklikler yapılmış olsa dahi, Cumhurbaşkanının bir kanunu bir daha görüşülmek üzere ikinci kez geri göndermesinin mümkün olamayacağını belirterek, 1779 sayılı Kanunu yayımlanmak üzere 29 Ocak 1975 tarih ve 81124-16257 sayılı yazı ile Cumhurbaşkanlığına göndermiştir.

5) Danışma Kurulları ve Komisyonların raporlarının ancak Genel Kurullarının kabulüyle kesinlik ve geçerlik kazanacağı, 1779 sayılı Kanunun 1542 sayılı Kanun metnine nazaran yeni bir kanun niteliğinde olduğu, bu nedenle 1779 sayılı Kanunun bir daha görüşülmek üzere geri gönderilmesinin aynı kanun metnini ikinci kez gönderme şeklinde yorumlanamayacağı gerekçesiyle 1779 sayılı Kanun yayımlanmıyarak ulusüne uygun bir şekilde bir daha görüşülmek üzere 31 Ocak 1975 tarih ve 4-75 sayılı yazı ile Anayasa'nın 93 üncü maddesine göre Millet Meclisi Başkanlığına geri gönderilmiştir.

6) Millet Meclisi Anayasa Komisyonu 30 Haziran 1975 tarih ve 15 sayılı Raporu ile eski görüşünde ısrar etmiştir.

Millet Meclisi Genel Kurulu'nun 3 Temmuz 1975 tarihli Birleşiminde Komisyonun bu görüşü kabul edilmiştir.

7) 9 Haziran 1976 tarih ve 11 sayılı Raporunda, Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu, 1779 sayılı Kanun metninin 1542 sayılı Kanun metninde değişiklik yapılmak suretiyle kabul edilmiş olduğu için, bu değişiklik nedeniyle Cumhurbaşkanının 1779

Esas Sayısı:1979/22
Karar Sayısı:1979/45

sayılı Kanunu bir daha görüşülmek üzere geri göndermesinin ikinci kez geri gönderme sayılmayıp ilk kez geri gönderme olarak kabul edilmesi gerektiğine ve Anayasa'nın 93 üncü maddesine aykırı olmadığına karar vermiştir.

Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulu 29 Haziran 1976 tarihli Birleşiminde bu görüşü kabul etmiştir.

8) Aynı konu hakkında Millet Meclisi Genel Kurulunun 3 Temmuz 1975 tarihli Birleşiminde aldığı karar ile Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunun 29 Haziran 1976 tarihli Birleşiminde aldığı karar arasında görüş ayrılığı doğduğu için, bu görüş aykırılığını çözüme bağlamak üzere Millet Meclisi Genel Kurulunun 5 Ocak 1977 ve 13 Ocak 1977 tarihli Birleşimlerinde Karma Komisyon kurulmasına karar verilmiştir. Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulu da 1 Haziran 1978 tarihli Birleşiminde bu görüşü kabul etmiştir.

9) Anayasa'nın 92 ve Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 24 üncü maddesi uyarınca bir Karma Komisyon kurulmuştur.

Bu Karma Komisyon; bir kanunun Cumhurbaşkanının yeniden görüşülme isteğinin kapsamı dışında kalan maddelerinde T. B. M. M. ce değişiklik yapılmışsa, bu değişikliğin yeni bir kanun niteliğinde olacağı; Cumhurbaşkanının bu değişiklikleri uygun bulmadığı takdirde, değiştirilen kuralların bir daha görüşülmesini isteyebileceği; Cumhurbaşkanının bu değişikliklere ilişkin bir daha görüşme talebinin aynı Kanunu T. B. M. M. ne ikinci defa geri gönderme olarak nitelendirilemeyeceği; aksi görüşün Anayasa'nın 93 üncü maddesi ile Cumhurbaşkanına tanınan yetkiyi sınırlandırıcı nitelikte olacağı ve Anayasayla bağdaşmayacağı gerekçesiyle, 1779 sayılı Kanunun Cumhurbaşkanının isteğine uyularak Anayasa'nın 93 üncü maddesine göre, T. B. M. M. de yeniden görüşülmesinin uygun olacağına oybirliğiyle karar vermiştir.

10) Millet Meclisi Genel Kurulu, Karma Komisyon raporunda oybirliği ile belirtilen görüşün aksine olarak, bir daha görüşülme isteğinin kapsamı dışında kalan hususlarda ve maddelerde T. B. M. M. ce değişiklik yapılsa dahi, Cumhurbaşkanının Anayasa'nın 93 üncü maddesine göre, bir kanunu bir kez daha görüşülmek üzere bir defadan fazla geri gönderemeyeceğini 18 Nisan 1979 tarihinde kararlaştırmıştır.

11) T. B. M. M. nin 18 Nisan 1979 tarihli kararına dadanılarak, Bazı Orman Suçlarının Affına ve İdare Şahsi Haklarının Düşürülmesine Dair 26 Haziran 1973 tarih ve 1779 sayılı Kanun yayımlanmak üzere, Millet Meclisi Başkanlığının 20 Nisan 1979 tarih ve 8124-19987 sayılı yazısıyla, Cumhurbaşkanlığına gönderilmiştir.

12) Söz konusu Kanun T. B. M. M. Kararına dayanılarak 30 Nisan 1979 tarih ve 16624 (Mükerrer) sayılı T.C. Resmî Gazete'de yayınlanmış; ancak, Anayasanın 93 üncü maddesiyle Cumhurbaşkanına tanınan yetkinin, Anayasa Mahkemesince açıklığa kavuşturulması için Yüksek Mahkemeye başvurulması zorunluğu hasıl olmuştur.

II - İPTAL GEREKÇESİ :

A. 1779 sayılı Kanun, 1542 sayılı Kanun Cumhurbaşkanının geri gönderme gerekçesinin kapsamı dışında kalan değişiklikler yapılarak kabul edilmiştir.

Esas Sayısı:1979/22
Karar Sayısı:1979/45

1) 1542 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin (a) bendinde Kanunun kapsam tarihi 1/8/1971 olarak tesbit edilmiş iken, 1779 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin (a) bendinde Kanunun kapsam tarihi 18/6/1973 olarak tesbit edilmiştir.

2) 1542 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin (c) bendinde Orman İdaresinin sadece 6831 sayılı Orman Kanununun 112 ve 113 üncü maddelerine müstenit şahsi haklarının düşeceği öngörülmüş iken, 1779 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin (c) bendinde Orman İdaresinin 1 inci madde kapsamına giren ve tahsil edilmemiş bilcümle şahsi haklarının düşeceği öngörülmüştür.

3) 1542 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde, ticarethane sahibi olsun veya olmasın haşeb madde ticaretiyle işigal edenlerin bu Kanun hükümlerinden faydalanamayacakları hükmüne bağlanmışken, 1779 sayılı Kanun metninden bu madde hükmü çıkartılarak, haşeb madde ticaretiyle meşgul olanların da orman suçlarının affından yararlanmaları mümkün kılınmıştır.

4) Yukarıda 1 - 3 numaralı kısımlarda açıklandığı üzere, bazı Orman Suçlarının Affına ve idare Şahsi Haklarının Düşürülmesine Dair 1779 sayılı Kanun, daha evvel Cumhurbaşkanınca bir kez daha görüşülmek üzere T. B. M. M. ne gönderilmiş olan 1542 sayılı Kanunun metninden niteliği itibariyle çok farklı olan hükümleri kapsamaktadır.

5) Ayrıca, bir daha görüşülmek üzere T. B. M. M. ne geri gönderilen 1542 sayılı Kanun metninde, 1779 sayılı Kanun kabul edilirken yapılan bu değişiklikler, Cumhurbaşkanının geri gönderme gerekçesinin de kapsamı dışında kalmaktadır.

B. T. B. M. M. nin 18 Nisan 1979 tarihli Kararı, kanun hükmüne eşdeğer ve kanun hükmü etkisinde bir kural ihdası niteliğindedir.

1) Anayasanın değişik 64 üncü maddesinde, T. B. M. M. nin ödev ve yetkileri belirtilirken, bunlar arasında yasama yorumuna yer verilmemiştir.

Bu husus, ayrıca Anayasanın 64 üncü maddesinin gerekçesinde ve bu madde ile ilgili Kurucu Meclis müzakereleri esnasında açıkça ortaya konulmuştur.

2) Anayasanın 4 üncü maddesinin 3 üncü fıkrasının son cümlesine göre de, hiçbir kimse veya organın kaynağını Anayasa'dan almayan bir Devlet yetkisi kullanması mümkün değildir.

3) Yasama Meclislerince kabul edilen bir metnin adı (Kanun) olmasa dahi, eğer Yasama Meclislerince yapılan işlem veya konulan kural, içeriği ve etkisi bakımından kanun hükmüne eşdeğer nitelikte sonuçlar doğuruyor ise, bu işlem veya kuralın kanun niteliğinde bir düzenleme sayılarak Anayasa Mahkemesinin denetimine tabi tutulmasının zorunlu olacağı tabiidir. Nitekim, bu husus Anayasa Mahkemesinin 22/2/1977 tarih ve Esas : 1977/6, Karar : 1977/14 sayılı Kararında da açıkça belirtilmiştir.

T. B. M. M. nin 18 Nisan 1979 tarihli Kararı, içeriği ve doğurduğu sonuçlar bakımından kanun hükmüne eşdeğer nitelikte olduğundan dolayı, bu kararın kanun mahiyetinde bir düzenleme olarak kabul edilmesi gerekmektedir. Bu nedenle de, Anayasa Mahkemesinin denetimine tabi olacağı şüphesizdir.

4) T. B. M. M. nin 18 Nisan 1979 tarihli Kararında, Anayasanın 93 üncü maddesi ile Cumhurbaşkanına tanınan yetki, Yasama Organınca yorumlanmıştır. Yukarıda 1 No. lu kısımda belirtildiği gibi 1924 Anayasasında mevcut olan yasama yorumu yetkisi, 1961 Anayasa'sında

Esas Sayısı:1979/22
Karar Sayısı:1979/45

T. B. M. M. ne tanınmamıştır. Bu nedenle, T. B. M. M. nin bu kararı, T. B. M. M. nin görev ve yetkilerini tesbit eden Anayasa'nın 64 üncü maddesine aykırı olduğu gibi, kaynağını Anayasa'dan almayan bir devlet yetkisinin kullanılması mümkün olmayacağından dolayı da Anayasa'nın 4 üncü maddesinin 3 üncü fıkrasının son cümlesi hükmüne aykırı bulunmaktadır.

5) Yukarıda arzedilen nedenlerle, Anayasa'ya aykırı olan 18 Nisan 1979 tarihli T.B.M.M. Kararının, Anayasa'ya aykırılık nedeniyle iptal edilmesi gerektiği kanısındayım.

6) T.B.M.M. nin 18 Nisan 1979 tarihli Kararı, Anayasa'ya aykırılık nedeniyle iptal edildiği takdirde, bu Karara dayanılarak yayımlanan 1779 sayılı Bazı Orman Suçlarının Affına ve Bunlardan Mütevellit İdare Şahsi Haklarının Düşürülmesine Dair Kanunun da yok sayılarak iptal edilmesi gerekecektir.

C - T.B.M.M. nin 18 Nisan 1979 tarihli Kararı ve Karara dayanılarak 1779 sayılı Kanunun görüşülerek kabul edilmiş sayılması, hem Kanunların T.B.M.M. nde görüşülmesi ve kabul edilmesi ile ilgili Anayasa kurallarına aykırıdır, hem de Anayasa'ya aykırı bir içtüzük kuralı ihdası niteliğindedir.

1) T.B.M.M. nin 18 Nisan 1979 tarihli kararı ve bu karara dayanılarak 1779 sayılı Kanunun görüşülerek kabul edilmiş sayılması, Kanunların görüşülmesi ve kabulüyle ilgili olan Anayasa'nın 92 inci maddesi hükmüne aykırı bir durum ortaya çıkarmaktadır. Bu nedenle de, hukuken geçersiz sayılmak gerekir.

2) T.B.M.M. nin bu kararı, aynı zamanda kanunların görüşülmesi ve kabulüyle ilgili olarak Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu İçtüzüklerinde mevcut olan hükümlere aykırı bir içtüzük kuralı ihdas niteliğinde olup, hukuken geçersizdir.

3) Ayrıca, T.B.M.M. nin söz konusu Kararı ile ihdas edilen İçtüzük kuralı, kanunların görüşülmesi ve kabulüyle ilgili olarak Anayasa'nın 92 nci maddesinde öngörülen esaslara aykırı bir durum ortaya çıkarmaktadır. Bu nedenle, söz konusu kararın Anayasa'ya aykırılık sebebiyle iptal edilmesi gerektiği kanısındayım.

4) T.B.M.M. nin 18 Nisan 1979 tarihli kararı Anayasa'ya aykırılık nedeniyle iptal edildiği takdirde, bu karara dayanılarak yayımlanan 1779 sayılı Bazı Orman Suçlarının Affına ve Bunlardan Mütevellit İdare Şahsi Haklarının Düşürülmesine Dair Kanunun da yok sayılarak iptal edilmesi gerekeceği tabiidir.

D - 1779 sayılı Bazı Orman Suçlarının Affına ve Bunlardan Mütevellit İdare Şahsi Haklarının Düşürülmesine Dair Kanun esas bakımından da, Anayasa'ya aykırı hükümleri ihtiva etmektedir.

1779 sayılı Kanun, ormanlarımızın tahribine ve orman sınırlarının daralmasına neden olabilecek niteliktedir. Oysa, Anayasa'nın 37 ve 131 inci maddeleri, ormanlarımızın korunmasını öngörmekte ve ormana zarar verebilecek nitelikteki her türlü faaliyet ve eylemleri yasaklamış bulunmaktadır.

Ormanların tahribine neden olan faaliyet ve eylemleri af eden 1779 sayılı Kanun, bu sebeple Anayasa'nın 37 ve 131 inci maddelerinde öngörülen esaslara aykırıdır.

Esas Sayısı:1979/22
Karar Sayısı:1979/45

Bu nedenle, 1779 sayılı Bazı Orman Suçlarının Affına ve bunlardan Mütevellit İdare Şahsi Haklarının Düşürülmesine Dair Kanunun esas bakımından da, Anayasa'ya aykırılık nedeniyle iptal edilmesi gerekecektir."